

Neobvyklé zbarvení opeření u kachny divoké (*Anas platyrhynchos*)

An unusual plumage colouration in a Mallard (Anas platyrhynchos)

Jaroslav Klápště

Železná 97, 468 22 Železný Brod

Vzácné odchylky ve zbarvení opeření byly zjištěny u mnoha druhů ptáků (viz např. JASSO 2006). Podle toho, jaké barvivo v opeření ptáků chybí nebo naopak přebývá, dochází k barevným odchylkám, které mají své specifické názvy (např. SAGE 1962, HARRISON 1985). Obyčejně je uváděno pět základních odchylek ve zbarvení: albinismus, leucismus, erytrismus (rufismus), xantochroismus (xantorismus, flavismus) a melanismus. Etymologický původ těchto názvů je vysvětlen v jiném příspěvku (KLÁPŠTĚ & KLÁPŠŤOVÁ 2006). Albinismus se vyznačuje úplně bílým opeřením, kde jsou bílé i neopeřené části těla, oči jsou červené. Když je bíle zbarvena jen některá část těla, je to částečný albinismus. Leucismus se vyznačuje buď bíle zbarveným peřím, ale normální barvou očí a neopeřených částí těla, nebo hodně světlým, „vybledlým“ až krémovým opeřením (ve světě rovněž zvaným „*dilute plumage*“). Erytrismus způsobuje červené nebo rezavé zbarvení. Xantochroismus se vyznačuje žlutým zbarvením peří. U volně žijících ptáků je velice vzácný. Byl pozorován v přírodě např. u vrabce domácího (*Passer domesticus*; KLÁPŠTĚ 1982). Melanismus způsobuje, že opeření má černé, nebo neobvykle tmavé zbarvení. V tomto příspěvku popisují netypické zbarvení u kachny divoké (*Anas platyrhynchos*).

V Železném Brodě (kvadrát 5357, 50°39'N 15°15'E, nadmořská výška 287 m) byl po dobu deseti dní koncem října 2008 pozorován zvláštní, netypicky zbarvený samec kachny divoké. Zdržoval se na řece Jizeře mezi normálně zbarvenými kachnami divokými, které zde v tu dobu byly přítomné v počtu 20–40 jedinců. Popis ptáka: Tvar, velikost a chování jako normální kachna divoká. Hlava a část krku zelené silně lesklé. Zbytek těla matný, černavý, kromě krku zepředu a prsou, které byly bílé. Zobák s několika černými skvrnami byl špinavě žlutozelený s šedou špičkou (viz foto v příloze a obr. 1). Pták se zdržoval často i u mostu uprostřed města, kde se nechal krmit kousky pečiva, jako ostatní kachny.

Za téměř tři desítky let sledování ptáků v okolí Železného Brodu jsem zde takovou abnormálně zbarvenou kachnu divokou pozoroval poprvé. Četná pozorování různě netypicky zbarvených kachen divokých, včetně jedinců zbarvením obdobných té popisované, ovšem pocházejí z dalších oblastí (viz VČP ČSO 2009). V časopise Panurus zatím nebylo žádné takové pozorování publikováno.

Děkuji Jaroslavu Šulcovi za pořízení a poskytnutí fotografií této kachny s neobvyklým zbarvením.

Souhrn

Koncem října 2008 se po dobu deseti dní zdržoval na řece Jizeře v Železném Brodě (okres Jablonec nad Nisou) samec kachny divoké (*Anas platyrhynchos*) s neobvyklým zbarvením. Hlava a část krku byly zelené silně lesklé, zbytek těla černý, matně lesklý kromě přední části krku a prsou, které byly bílé. Zobák s několika černými skvrnami byl špinavě žlutozelený s šedou špičkou. Pták byl ve společnosti normálně opeřených kachen divokých.

Summary

At the end of October 2008 an unusually coloured Mallard (Anas platyrhynchos) male occurred on the Jizera River in Železný Brod (Jablonec nad Nisou District) for a period of ten days. Its head and part of its neck were green with a strong gloss; the rest of the body was black with a weak gloss except for the front part of the neck and breast which were white. The bill was a smudged yellowish-green with a grey tip and several dark spots. The bird was socializing with several normally plumaged mallards.

Literatura

- HARRISON C. J. O. 1985: Abnormal plumage. *In*: Campbell B. & Lack E. (eds): Dictionary of Birds. T. & A.D. Poyser, Calton.
- JASSO L. 2006: Albinismus u ptáků a výskyt albínů v České republice. *Panurus* 15: 57–67.
- KLÁPŠTĚ J. 1982: Xanthochroism in the House Sparrow (*Passer domesticus*). *Australian Bird Watcher* 9: 172.
- KLÁPŠTĚ J. & KLÁPŠŤOVÁ J. 2006: Leucismus u pěníce černohlavé (*Sylvia atricapilla*) a poznámky k abnormálnímu opeření ptáků. *Panurus* 15: 69–72.
- SAGE B. L. 1962: Albinism and melanism in birds. *British Birds* 55: 201–225.
- VČP ČSO 2009: Netypické zbarvení kachen divokých. <http://www.vcpcso.cz>.

Obr. 1: Neobvyklé zbarvení samce kachny divoké (*Anas platyrhynchos*) – pohled z profilu. Železný Brod, 26.10.2008. Foto: J. Šulc.

Fig. 1: An unusually coloured Mallard (*Anas platyrhynchos*) male – profile view. Železný Brod, 26.10.2008. Photo by J. Šulc.

